

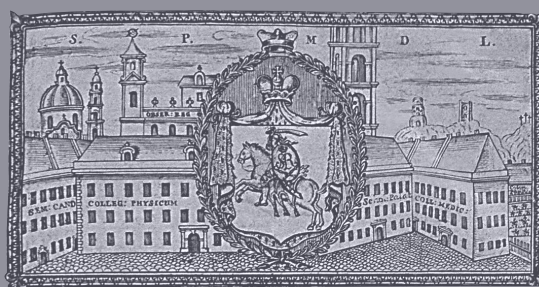
LIUVOS ISTORIJS INSTITUTAS
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
NACIONALINIS MUZIEJUS LIUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSŲ VALDOVŲ RŪMAI

XIX mokslinė konferencija

Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė

XVIII amžiuje

Vyrai ir moterys: statusas, santykiai, įvaizdžiai

2020 m. gruodžio 3–4 d., Vilnius

Dėl koronaviruso (COVID-19) prevencijos šalyje konferencija vyks nuotoliniu būdu „Microsoft Teams“ platformoje ir bus tiesiogiai transliuojama numatytu laiku Valdovų rūmų muziejaus paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“: <https://www.facebook.com/valdovurumai>

Kviečiame renginį stebėti, užduoti klausimus, dalyvauti diskusijose nuotoliniu būdu. Galite registruotis internetu užpildydami nurodytą anketą: <http://registracija.valdovurumai.lt/53yck2bh>
Registruotis į konferenciją taip pat galima el. laišku adresu: xviiiarnzius@gmail.com

Konferencija vyks lietuvių ir lenkų kalbomis su sinchroniniu vertimu.

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXXII

Konferencijos anotacija. Ankstyvųjų naujųjų laikų epochoje kuriantis centralizuotoms valstybėms ir Vakarų Europoje įsigalint absoliutizmui, individas tapo vis labiau pavaldus išorės kontrolei. Privatus šeimos, giminės, namų gyvenimas atsidūrė valstybinės ir bažnytinės valdžios stebėjimo ir netgi reguliavimo lauke. Naujuosius laikus ženklino mentaliteto pokyčiai, kuriems esminės įtakos turėjo Reformacija, visuomeninio gyvenimo centre pastačiusi santuokinę šeimą bei daugelyje Europos regionų panaikinusi celibatą ir vienuolynus. Protestantiškuose kraštuose santuoka tapo bene vienintele leistina moters egzistavimo forma. XVI–XVIII a. Europoje vykę procesai turėjo tiesioginės įtakos moterų padėčiai. Tyrinėtojai šiuos pokyčius vertina kontroversiškai, tačiau dominuoja tezė, kad ankstyvaisiais naujaisiais laikais moterų teisinė ir visuomeninė padėtis pablogėjo: sustiprėjo skirstymas į moteriškąją ir vyriškąją aktyvumo sritis, ėjęs lygiagrečiai su moteriškosios sferos devalvacija.

Esminių pokyčių lyčių santykių srityje įnešė Apšvietos epocha, paskatinusi permąstyti moters vietos visuomenėje klausimą ir mėgindama suderinti teiginius apie vyrų ir moterų padėties skirtumus su universalistine Apšvietos filosofija. XVII a. pabaigoje – XVIII a. iškeltos visuomeninės sutarties, moterų švietimo, partnerystės santuokoje idėjos atvėrė kelią moterų emancipacijai.

XVIII a. antrojoje pusėje Apšvietos epochos idėjos pasiekė atokiausius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kampelius. Bene ryškiausiai diskusijos dėl vyrų ir moterų statuso bei jų vaidmens visuomenėje išplėskė XVIII a. 8-ajame dešimtmetyje, kada, reformuojant valstybės švietimo sistemą, Abiejų Tautų Respublikoje buvo atkreiptas ypatingas dėmesys į abiejų lyčių vaikų auklėjimą. 1783 m. parengtuose „Edukacinės komisijos nuostatuose“ buvo galutinai suformuluoti reikalavimai mergaičių švietimui. Švietimo tikslas turėjo būti išugdyti jas geromis žmonomis, motinomis, namų poniomis, kurios būtų atsidavusios Tėvynei.

Nepaisant gausios Abiejų Tautų Respublikos „moterų pasauliui“ skirtos istoriografijos (pastaraisiais dešimtmečiais pasirodė reikšmingi moterų mentaliteto, didikių dvaro, moterų patronato, komunikacinių tinklų ir kt. problemų tyrimai), iki šiol stinga visuminio žvilgsnio į lyčių santykius XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, vyrų ir moterų visuomeninį, ekonominį statusą, kaip ir į to meto visuomenėje dominavusius idealus vyrų ir moterų įvaizdžius.

Problemos aprėptis ir platus klausimų ratas skatina inicijuoti kelių konferencijų ciklą, į dėmesio centrą iškeliantį XVIII a. gyvenusių vyrų ir moterų padėtį, jų įvaizdžius ir santykius bei šių santykių interpretacijas. Sekdami Vytautu Kavoliu, vienu pirmųjų istoriografijoje apmąščiusiu Apšvietos amžiaus moteris ir vyrus lietuvių kultūroje, šių metų konferencijoje kviečiame pažvelgti, ar „moterų pakalbimas XVIII a. reiškė, kad vyrų galvosena yra pasikeitusi?“

